

Nástroje památkové péče

Ochrana a regenerace kulturních hodnot v území

Nástroje památkové péče

- ▶ Legislativní rámec
- ▶ Institucionálně-organizační nástroje
- ▶ Programové dokumenty
- ▶ Ekonomické nástroje

Instituce památkové péče

- ▶ veřejné vlastnictví a provoz památky
- ▶ regulace, právní nařízení a předpisy
- ▶ ustavení, přiřazení a posílení vlastnických práv
- ▶ motivace a pobídky
- ▶ šíření informací a posilování racionality

Důležití aktéři památkové péče

- ▶ Šlechta
 - ▶ „Noblesse oblige“
- ▶ Círky a náboženské společnosti
- ▶ Státní památková péče

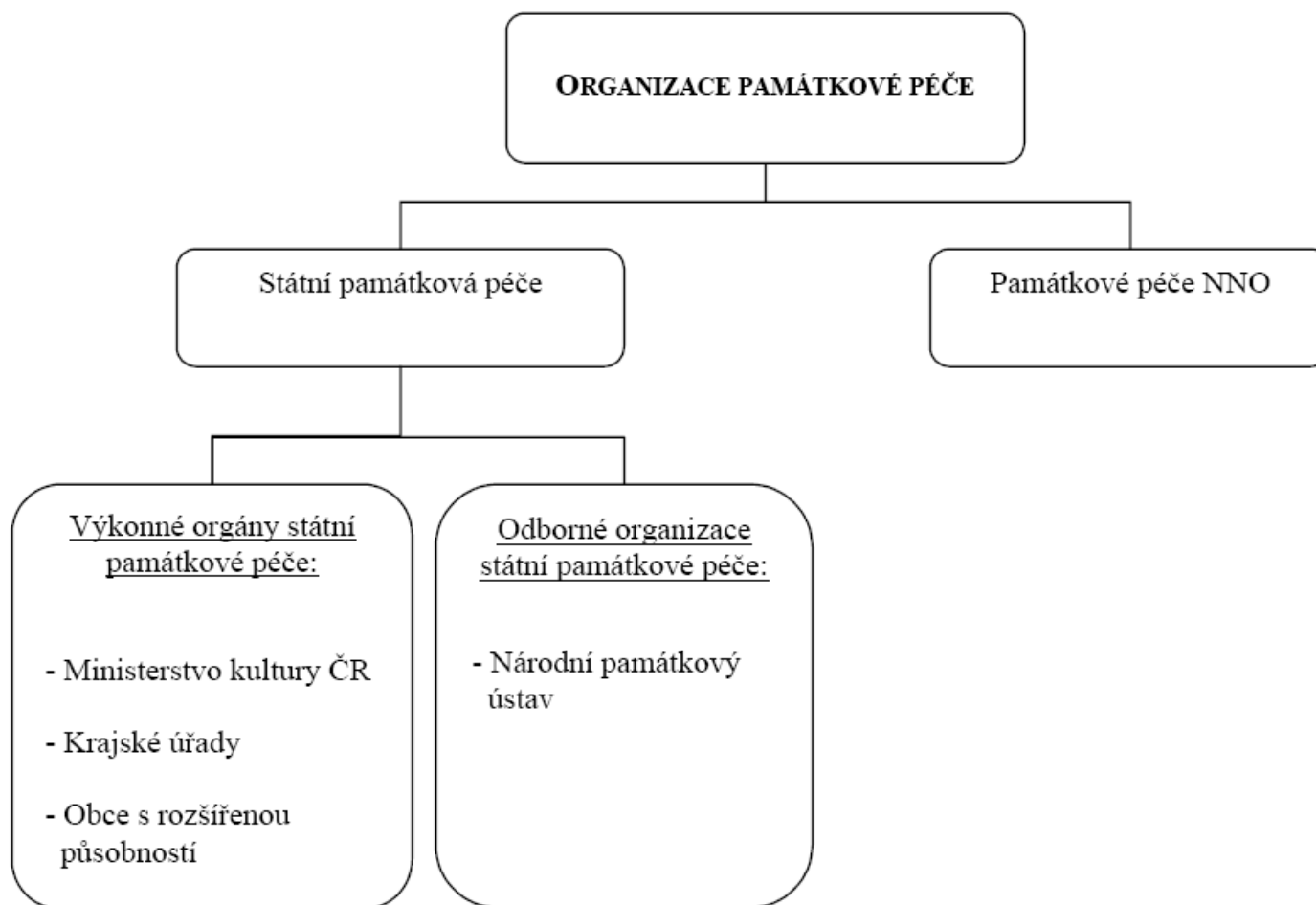

Principy formálních institucí a organizací

- ▶ princip koordinace
- ▶ princip alokace

Organizační schéma památkové péče

Možnosti funkčního využití

- ▶ Původní funkční využití
- ▶ Odpovídající jiné funkční využití
- ▶ Neodpovídající nebo nevhodné funkční využití
- ▶ Bez funkčního využití

Ústřední orgány a jejich kompetence v oblasti kulturních hodnot

▶ **Ministerstvo kultury**

▶ **ve věcech výkonu památkové péče**

▶ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

▶ vzdělávání včetně základní **orientace na kulturní hodnoty**

▶ Ministerstvo pro místní rozvoj

▶ **územní plánování a stavební řádu**

▶ Ministerstvo životního prostředí

▶ **ochrana** životního prostředí, přírody a **krajiny**

▶ Ministerstvo práce a sociálních věcí

▶ při vytváření sociálněekonomických podmínek a možností pro kulturní život občanů ČR

▶ Ministerstvo financí

▶ zajišťování prostředků pro realizaci kulturního prostředí na území ČR.

System veřejné správy

▶ Státní správa

- ▶ přenesená působnost krajů a obcí
- ▶ Ministerstvo kultury
- ▶ Krajské úřady
- ▶ Obecní úřady obcí s rozšířenou působností
 - ORP, obce s nejširším rozsahem státní správy v přenesené působnosti
 - Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem (POÚ) a stanovením obcí s rozšířenou působností (ORP)

- ▶ Odborná organizace státní památkové péče
 - ▶ Národní památkový ústav

System samosprávy

▶ Kraj

- ▶ Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích

▶ Obec

- ▶ Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích
 - ▶ program rozvoje územního obvodu obce
 - ▶ **hospodaření s majetkem obce**
 - ▶ vydávání obecně závazných vyhlášek
 - ▶ **schvalování rozpočtu obce**, rozpočtového výhledu
 - ▶ **pořízení a vydání** územně plánovací dokumentace obce –
územního plánu

Ministerstvo kultury

- ▶ **ústřední orgán státní správy pro kulturní památky ČR**
 - ▶ zpracovává prognózy, **koncepce** a návrhy dlouhodobých výhledů rozvoje státní **památkové péče**
 - ▶ sestavuje, vyhláší a provádí **programy komplexní péče o kulturní památky** a vytváří pro ně všestranné podmínky, posuzuje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů obnovy kulturních památek
 - ▶ usměrňuje kulturně výchovné využívání NKP a ostatních památek v souladu se zájmy státní kulturní politiky
 - ▶ koordinuje vědeckovýzkumnou činnost v oboru státní památkové péče
 - ▶ zřizuje jako svůj odborný poradní orgán **vědeckou radu pro státní památkovou péči**
 - ▶ spolupracuje s MŠMT a VŠ při výchově pracovníků v oboru státní památkové péče, podílí se na jejich dalším vzdělávání a pro ocenění jejich práce, jedná-li se o mimořádné výsledky, uděluje cenu za památkovou péči
 - ▶ **zabezpečuje mezinárodní spolupráci** v oboru státní památkové péče
 - ▶ vydává **statut odborné organizace státní památkové péče**, která je státní příspěvkovou organizací s celostátní působností

Památková inspekce

▶ specializovaný kontrolní orgán

- ▶ dozírá, jak je zabezpečována komplexní péče o kulturní památky
- ▶ dozírá, jak jsou dodržována rozhodnutí orgánů státní památkové péče k zajištění péče o kulturní památky a jak vlastníci (správci, uživatelé) kulturních památek plní stanovené povinnosti
- ▶ na základě poznatků získaných při výkonu dozoru provádí rozbor stavu státní památkové péče a navrhuje opatření k jejímu prohloubení

Krajský úřad

- ▶ metodicky řídí výkon státní památkové péče v kraji
 - ▶ plní úkoly orgánu státní památkové péče pro **národní kulturní památky**, pokud nepřísluší MK nebo vládě ČR
 - ▶ dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování zákona o státní památkové péči a jeho prováděcích předpisů a vyhlášek
 - ▶ vykonává státní **stavební dohled při obnově národních kulturních památek** z hlediska státní památkové péče. A plní další úkoly vyplývající ze zákona o státní památkové péči
 - ▶ schvaluje **koncepti podpory státní památkové péče v kraji** v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v ČR a po projednání s MK ČR
 - ▶ schvaluje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů a **programů zachování a obnovy kulturních památek v kraji**
 - ▶ usměrňuje kulturně výchovné využití kulturních památek v kraji
 - ▶ **uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je památková zóna nebo nemovitá kulturní památka a nejedná se o území v kompetenci MK**
 - ▶ **vydává jako dotčený orgán** nebo z vlastního podnětu závazné **stanovisko** a poskytuje další podklady do **řízení vedených jinými správními úřady** než orgány státní památkové péče podle zvláštních předpisů, jde-li o zabezpečení **péče o NKP**
 - ▶ vykonává dozor při obnově NKP z hlediska státní památkové péče

Obecní úřad s rozšířenou působností

- ▶ podílí se na zpracování krajské podpory státní památkové péče a na zpracování krajské podpory státní památkové péče a na **zpracování střednědobých a prováděcích plánů a programů obnovy kulturních památek**
- ▶ **zabezpečuje** předpoklady pro komplexní péči o kulturní památky a nemovitosti, které **nejsou kulturní památkou, ale jsou v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu** a v souvislosti s tím vydává jako dotčený orgán na návrh nebo z vlastního podnětu závazné stanovisko a poskytuje další podklady do řízení vedených jinými správními úřady než orgány státní památkové péče podle zvláštních předpisů
- ▶ **uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém je nemovitá kulturní památka nebo její ochranné pásmo, pásmo PR, PZ**, nejde-li o kompetence MK, KÚ, a ve vztahu k tomuto území uplatňuje stanovisko k vymezení zastavěného území
- ▶ usměrňuje péči o kulturní památky zajišťovanou obcemi
- ▶ vykonává státní správu na úseku státní památkové péče, pokud podle tohoto zákona není příslušný jiný orgán státní památkové péče
- ▶ koordinuje **označení nemovitých kulturních památek**
- ▶ vykonává **dozor** při obnově kulturních památek **při stavbě**, změně stavby, terénních úpravách, umístění nebo odstranění zařízení, odstranění stavby nebo udržovacích pracích na **nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v PR, PZ nebo ochranném pásmu**
- ▶ dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování tohoto zákona a předpisů vydaných k jeho provedení
- ▶ jmenuje **konzervátora památkové péče**
- ▶ *pověřuje zpravodaje památkové péče*

Konzervátor památkové péče

- ▶ konzervátor je členem komise státní památkové péče zřízené radou v ORP
- ▶ Cíl
 - ▶ sledovat stav kulturních památek
- ▶ Aktivity
 - ▶ podávat obecnímu úřadu s rozšířenou působností zprávy o stavu, péči a využití KP
 - ▶ navrhuje potřebná opatření
 - ▶ napomáhá propagaci kulturních památek
 - ▶ navrhuje **zpravodaje památkové péče**
 - ▶ *dobrovolný pracovník*

Samospráva - kraj

▶ Rada kraje

- ▶ komise státní památkové péče

▶ Činnosti

- ▶ schvaluje **koncepti podpory státní památkové péče v kraji** v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v ČR a po projednání s MK
- ▶ schvaluje návrhy dlouhodobých, střednědobých a prováděcích plánů a programů zachování a obnovy kulturních památek v kraji
- ▶ usměrňuje kulturně výchovné využití kulturních památek v kraji
- ▶ **schvaluje krajský rozpočet a nakládání s majetkem kraje**
- ▶ Krajská komise pro nakládání s památkovým fondem

Samospráva - obec

- ▶ Obec pečuje o KP v místě a kontroluje, jak vlastníci kulturních památek plní povinnosti uložené jim tímto zákonem, vychází přitom z odborných vyjádření NPÚ
- ▶ Obec může podle místních podmínek po projednání s úřadem ORP zřídit právnickou osobu nebo organizační složku pro obnovu kulturních památek
- ▶ **schvaluje obecní rozpočet a nakládání s majetkem obce**

Národní památkový ústav (NPÚ)

- ▶ vznikl k 1. 1. 2003
- ▶ Příspěvková organizace státu (Ministerstvo kultury)
 - ▶ zpracovává **rozbory stavu a vývoje státní památkové péče**, podklady pro prognózy, koncepce a dlouhodobé výhledy rozvoje památkové péče
 - ▶ organizuje, koordinuje a plní **vědeckovýzkumné úkoly**, rozpracovává teorii a metodologii státní památkové péče a metodiku společenského uplatnění kulturních památek
 - ▶ **vede ústřední seznam a evidenci kulturních památek**
 - ▶ **zabezpečuje odborný dohled**, vzdělávání pracovníků v oboru státní památkové péče a další činnosti

Národní památkový ústav

► Územní odborná pracoviště

Územní odborná pracoviště

▶ zabývají se

- ▶ poznáváním
- ▶ dokumentací
- ▶ odbornou péčí
- ▶ ochranou památek, jejich souborů a památkových území (rezervací a zón)

▶ bezplatně poskytují poradenství pro

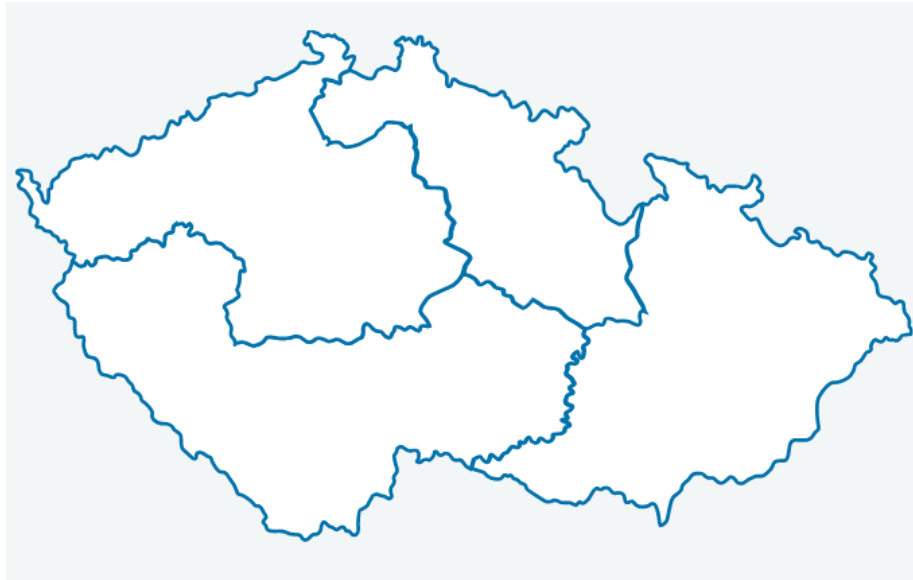
- ▶ zachování, údržbu a obnovu památek a při restaurování památek, rekonstrukcích apod.
- ▶ zajišťují odborný dohled
- ▶ památky různými formami prezentují
- ▶ přibližují kulturní dědictví veřejnosti

Územní památkové správy

Zajišťují

- správu hradů, zámků a ostatních památek v majetku státu, o něž Národní památkový ústav pečuje.
- Čtyři územní památkové správy se sídly v
 - Praze, Českých Budějovicích, na Sychrově a v Kroměříži
 - mají na starost 113/106 památek, které najdeme ve všech 14 krajích České republiky

Další nástroje památkové péče

- ▶ Programové

- ▶ Dlouhodobé

- ▶ Strategie, koncepce

- ▶ Krátkodobé

- ▶ Akční plány

- ▶ Ekonomické

- ▶ Přímé nástroje

- ▶ Subvence, dotace (fakultativní charakter)

- ▶ Nepřímé nástroje

- ▶ Daňový systém (obligatorní charakter)

Programové nástroje

- ▶ **Státní kulturní politika**
 - ▶ na léta 2021 – 2025+
 - ▶ analýza, hlavní cíle
 - ▶ vyhodnocení strategického materiálu Státní kulturní politika na léta 2015–2020 (s výhledem do roku 2025)

Ekonomické nástroje památkové péče

- ▶ Nepřímé ekonomické nástroje
- ▶ Přímé ekonomické nástroje (dotační programy)
 - ▶ Nadnárodní úroveň – Evropské fondy
 - ▶ IROP (kulturní dědictví a cestovní ruch) – národní kulturní památky, památky z Indikativního seznamu UNESCO a kulturní památky (pouze v ITI)
 - ▶ Strategický plán společné zemědělské politiky – kulturní a přírodní dědictví – zejména drobné památky, spolková (volnočasová) a kulturní činnost, komunitní centra, obecní knihovny,
 - ▶ Národní úroveň
 - ▶ Program záchrany architektonického dědictví
 - ▶ Krajská úroveň
 - ▶ Jihomoravský kraj – podpora rozvoje v oblasti památkové péče

Nepřímé ekonomické nástroje

- ▶ Daňové zvýhodnění pro kulturní památky v rámci vybraných daňových zákonů:
 - ▶ Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
 - ▶ Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty
 - ▶ Zákon č. 338/1992 Sb. o dani z nemovitých věcí
 - ▶ Zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí

